

Svenska ord som reste ut i världen

Berättelse

Många ord i svenskan kommer från andra språk. Ett sådant ord kallas ett lånord. Svenskan lånar ofta in ord, till exempel från engelskan. Men det går också åt andra hållet. Ibland lånar andra språk ord från svenskan. Några svenska ord har rest ut i världen. Nu använder andra språk dem.

Ett känt exempel är ordet "ombudsman". En ombudsman är en person som hjälper människor med klagomål. Han eller hon tar tillvara människors rättigheter, till exempel mot en myndighet eller ett företag. Ordet kommer från ett gammalt svenskt ord. Det kom in i engelskan för länge sedan, i slutet av 1800-talet. I dag finns ordet i flera språk, bland annat engelska och tyska.

Ett annat exempel är ordet "smörgåsbord". Ett smörgåsbord är ett bord med många olika rätter. Man väljer själv vad man vill ta. Ett känt exempel är julbordet. Ordet finns också i engelskan. Där kan "smorgasbord" betyda ett bord med mat. Men det kan också betyda ett stort utbud av olika saker, inte bara mat.

Ett tredje ord är "lagom". Lagom betyder ungefär "varken för mycket eller för lite". Det betyder "precis rätt". Många tycker att "lagom" är ett typiskt svenskt ord. Men liknande ord finns faktiskt i andra språk också, till exempel i norskan.

Det är roligt att tänka på att svenska ord kan resa så långt.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
lånord	ett ord som ett språk har tagit från ett annat språk
låna in	ta ett ord från ett annat språk
ombudsman	en person som hjälper människor med klagomål och deras rättigheter
klagomål	när man säger att något är fel och inte bra
rättighet	något som man har rätt till enligt lagen
myndighet	en del av staten, till exempel ett kontor som sköter något
företag	en firma som säljer varor eller tjänster
smörgåsbord	ett bord med många olika rätter att välja från
utbud	många olika saker att välja mellan
lagom	varken för mycket eller för lite; precis rätt

Läsförståelsefrågor

1. Vad är ett lånord?
 1. Ett ord som man måste betala för.
 2. Ett ord som ett språk har tagit från ett annat språk.
 3. Ett ord som bara barn använder.
2. Vad gör en ombudsman?
 1. Lagar mat på ett bord.
 2. Hjälper människor med klagomål och deras rättigheter.
 3. Bygger hus.
3. Vad betyder ordet "lagom"?
 1. Mycket stort och dyrt.
 2. Varken för mycket eller för lite.
 3. Mycket gammalt.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Svenskan lånar bara in ord och lånar aldrig ut ord.
 2. Ordet "ombudsman" finns i flera språk.
 3. "Lagom" är ett ord som bara finns i svenskan.
5. Skriv ett svenskt ord som andra språk har lånat. Du hittar det i texten.

Diskussionsfrågor

- Finns det ord från ditt språk som andra språk har lånat? Ge ett exempel.
- Vilka ord från andra språk använder ni när ni pratar ditt modersmål?
- Vad tycker du om ordet "lagom"? Finns det ett liknande ord där du kommer ifrån?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om ett ord från ditt språk som du tycker är svårt att översätta. Vad betyder det och när använder man det?